C/2024/6344

7.11.2024

P9_TA(2024)0080

Venezuela demokraatlike jõudude vastu suunatud uued repressioonid: presidendikandidaadi Maria Corina Machado ründamine

Euroopa Parlamendi 8. veebruari 2024. aasta resolutsioon Venezuela demokraatlike jõudude vastu suunatud uute repressioonide kohta: presidendikandidaadi María Corina Machado ründamine (2024/2549(RSP))

(C/2024/6344)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Venezuela kohta,

— võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ja ÜRO muid inimõigustealaseid lepinguid ja dokumente,

— võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,

— võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja pressiesindaja 29. jaanuari 2024. aasta avaldust,

— võttes arvesse Ameerika Riikide Organisatsiooni peasekretariaadi 28. jaanuari 2024. aasta avaldust hiljutiste sündmuste kohta Venezuelas,

— võttes arvesse kõigile kättesaadavate poliitiliste õiguste ja valimistega seotud tagatiste edendamist käsitlevat osalist kokkulepet (Barbadose kokkulepe), millele kirjutasid 2023. aasta oktoobris alla Maduro valitsus ja Venezuela opositsiooniühendus ühtsusplatvorm (Unitary Platform),

— võttes arvesse Venezuela Bolívari Vabariiki käsitleva ÜRO sõltumatu rahvusvahelise teabekogumismissiooni esimest aruannet, mis avaldati 16. septembril 2020. aastal,

— võttes arvesse Venezuela põhiseadust,

— võttes arvesse Venezuelasse lähetatud ELi valimisvaatlusmissiooni 22. veebruari 2022. aasta lõpparuannet „Regional and municipal elections 21 November 2021“ (Piirkondlikud ja kohalikud valimised 21. novembril 2021) ning Euroopa Parlamendi valimisvaatlusdelegatsiooni juhi Jordi Cañase 23. novembri 2021. aasta avaldust Venezuela 2021. aasta piirkondlike ja kohalike valimiste kohta,

— võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,

A. arvestades, et Barbadose kokkuleppe kõikide punktide järgimise korral võiksid 2024. aasta presidendivalimised olla pöördepunktiks, mil liigutakse korrumpeerunud autokraatiast demokraatia taastamise suunas; arvestades, et Venezuelas rikutakse jätkuvalt kodaniku- ja poliitilisi õigusi ning sellega on kaasnenud aastatepikkune ebastabiilsus ja vägivald; arvestades, et ligikaudu kaheksa miljonit inimest on olnud sunnitud riigist lahkuma;

B. arvestades, et eelkõige režiimivastaste teisitimõtlejate, ametiühinguliikmete, inimõiguste kaitsjate ja ühiskonna kõige vähemkaitstud liikmete juurdepääsu teabele, arvamus- ja väljendusvabadust ning rahumeelse kogunemise õigust on süstemaatiliselt piiratud;

C. arvestades, et 17. oktoobril 2023 allkirjastasid Venezuelas Maduro režiim ja opositsiooniühendus Ühtsusplatvorm kaks kokkulepet, nn Barbadose kokkulepped, mis hõlmavad muu hulgas kõigile kättesaadavate poliitiliste õiguste ja valimistega seotud tagatiste edendamist ning poliitvangide vabastamist; arvestades, et üks kokkulepetest käsitles ka selliseid olulisi teemasid nagu rahvusvaheliste vaatlejate valimisprotsessis osalemise võimaldamine; arvestades, et kokkulepe allkirjastati esimese sammuna vabade ja õiglaste valimiste tagamiseks Venezuelas;

D. arvestades, et 22. oktoobril 2023 valiti režiimi demokraatliku opositsiooni presidendikandidaadiks María Corina Machado, kes sai eelvalimistel 92,35 % häältest;

E. arvestades, et María Corina Machado, tema kampaaniameeskonna liikmed (sh Juan Freites, Luis Camacaro ja Guillermo López, kes peeti ebaseaduslikult kinni ja kes on sellest ajast teadmata kadunud), kodanikuühiskonna organisatsioonid, juristid, valitsusvälised organisatsioonid ja muud režiimi demokraatliku opositsiooni poliitilised osalejad on mitme kuu jooksul olnud sihtmärgiks meelevaldsetele ja poliitiliselt motiveeritud katsetele keelata neil avaliku sektori ametikohtadel töötada; arvestades, et sihikule on võetud ka Henrique Capriles, kes on varem kaks korda kandideerinud presidendivalimistel ja kelle diskvalifitseerimist kinnitati ka samas 26. jaanuari 2024. aasta avalduses;

F. arvestades, et María Corina Machado kandidatuuri ennistamise menetluses ei olnud täidetud põhinõuded, kuna ta ei saanud tema vastu esitatud süüdistuste koopiat ning talle ei antud süüdistustele vastamiseks võimalust; arvestades, et režiimi pooldav kõrgeim kohus avaldas oma veebisaidil kokkuvõtte oma otsusest, millel ei ole mingit õiguslikku alust; arvestades, et Venezuela põhiseaduses on sätestatud, et isikute poliitilisi õigusi ei tohi piirata haldusotsustega, samuti ei tohi selliste otsustega keelata neil töötada avaliku sektori ametikohal; arvestades, et seetõttu ei saanud režiimi kõrgeim kohus selles küsimuses põhiseadusega kooskõlas olevat otsust teha;

G. arvestades, et 6. detsembril 2023 vahistati väidetava riigireetmise eest režiimi opositsiooni presidendikandidaadi eelvalimiste komisjoni liige Roberto Abdul; arvestades, et samal ajal anti erakonna Vente Venezuela liikmete Henry Alviarezi, Claudia Macero ja Pedro Urruchurtu suhtes välja vahistamismäärused väidetavate kuritegude, sealhulgas riigireetmise, vandenõu ja rahapesu eest;

H. arvestades, et need meelevaldsed otsused on vastuolus Nicolás Maduro esindajate võetud kohustusega korraldada 2024. aastal Venezuelas konkurentsil põhinevad presidendivalimised, samuti on need vastuolus ELi valimisvaatlus-missiooni soovitustega; arvestades, et opositsiooni valimiskandidaatide jätkuv meelevaldne diskvalifitseerimine haldusasutuste poolt piirab tõsiselt Venezuela kodanike õigust valida oma esindajad;

I. arvestades, et oma 13. juuli 2023. aasta resolutsioonis poliitiliste õiguste äravõtmise juhtumite kohta Venezuelas ([1]) mõistis Euroopa Parlament juba teravalt hukka kandidaatide poliitiliste õiguste äravõtmise Venezuela režiimi poolt; arvestades, et selles resolutsioonis mõisteti konkreetselt hukka meelevaldne ja põhiseadusevastane otsus keelata María Corina Machadol ja teistel silmapaistvatel poliitikutel kasutada oma poliitilisi õigusi 15 aastat ning tauniti asjaolu, et viimase ELi valimisvaatlusmissiooni soovitusi eirati täielikult;

J. arvestades, et Maduro režiim ei lubanud ELi valimisvaatlusmissiooni juhil Venezuelasse siseneda, et esitada lõpparuanne 2021. aastal toimunud piirkondlike ja kohalike valimiste kohta, kuna ELi valimisvaatlusmissioon oli riigist välja saadetud;

K. arvestades, et režiim esitas 22. jaanuaril peaprokuröri kaudu 14 valesüüdistustel põhinevat vahistamismäärust üksikisikute vastu, sealhulgas inimõiguste kaitsja Tamara Sujú, ajakirjanik Sebastiana Barráezi, Caracase endise linnapea Antonio Ledezma, poliitilise juhi Leopoldo Lópezi, Venezuela endise ajutise presidendi Juan Guaidó ja endise linnapea David Smolansky vastu riigireetmise, riigipea tapmiskatse või lihtsalt selle eest, et nad olid kasutanud oma vabadust väljendada režiimile vastuseisu;

L. arvestades, et Venezuela parlament, mida kontrollib Maduro režiim, on valmistanud ette uut seadust valitsusväliste organisatsioonide rahastamise ja toimimise kohta, et piirata kodanikuühiskonna võimet organiseeruda ja oma õigusi kaitsta;

M. arvestades, et Maduro toetas 31. jaanuaril 2024 režiimi kontrolli all oleva rahvuskogu üleskutset töötada välja alates 5. veebruarist 2024 ja eri sektoritega dialoogi pidades esialgne ajakava presidendivalimiste jaoks, mis peaksid aset leidma 2024. aasta teisel poolaastal, kuid mille toimumise kuupäev ei ole endiselt kindlaks määratud;

N. arvestades, et Barbadose kokkuleppes sisalduv valimiste tegevuskava on endiselt võimalus Venezuela pikaajaliste poliitiliste, majanduslike ja humanitaarkriiside lahendamiseks ning konkurentsil põhinevate, vabade ja kaasavate valimiste korraldamiseks Venezuelas; arvestades, et opositsioonikandidaatide tagakiusamisega rikub režiim tõsiselt Barbadose kokkuleppes kokku lepitud poliitilisi õigusi ja valimistagatisi;

O. arvestades, et režiim on teinud muudatusi ka riiklikus valimisnõukogus, et takistada valimisprotsessi ja kaotada kõik võimalused demokraatia taastamiseks; arvestades, et 2023. aasta juunis astusid ametist tagasi riikliku valimisnõukogu kolm peamist rektorit, sundides ka kahte ülejäänud rektorit tagasi astuma; arvestades, et režiimi rahvuskogu nimetas uute rektorite valimiseks ametisse erikomisjoni, mis koosneb režiimi esindajatest, sealhulgas Nicolás Maduro abikaasa, et valida režiimi pooldajate seast uued rektorid;

([1]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0288.

1. mõistab teravalt hukka katsed diskvalifitseerida režiimi demokraatliku opositsiooni presidendikandidaat María Corina Machado ja teised, näiteks Henrique Capriles, keelates neil kandideerida avaliku sektori ametikohale; tuletab meelde, et Machado kandidatuuri ennistamise menetluses ei olnud täidetud põhinõuded, kuna ta ei saanud tema vastu esitatud süüdistuste koopiat ning talle ei antud süüdistustele vastamiseks võimalust;

2. mõistab teravalt hukka rünnakud María Corina Machado meeskonna liikmete ning teiste opositsiooni ja kodanikuühiskonna esindajate, inimõiguste kaitsjate ja ajakirjanike vastu, nende väidetavad kadunuks jääma sundimised ning nende suhtes tehtud vahistamismäärused; mõistab teravalt hukka Maduro režiimi sekkumise valimisprotsessi;

3. nõuab, et kõik meelevaldselt vahistatud juhtivad poliitikud ja ühiskonnategelased, sealhulgas režiimi opositsiooni presidendikandidaadi María Corina Machado kolm kampaaniatöötajat, nimelt Juan Freites, Luis Camacaro ja Guillermo Lopez, vabastataks viivitamata ja tingimusteta;

4. kordab, et Nicolás Maduro ja tema esindajate tegevus, sealhulgas režiimi demokraatliku opositsiooni liikmete tagakiusamine ja katsed takistada kandidaatidel osalemast käesoleva aasta presidendivalimistel, on vastuolus kokkulepetega, mille allkirjastasid Barbadosel Nicolás Maduro ja Ühtsusplatvormi esindajad, et korraldada 2024. aastal Venezuela presidendivalimised, mis põhinevad konkurentsil;

5. toonitab, et režiimi kõrgeima kohtu avaldus on põhiseadusevastane ja ebaseaduslik, kuna selle aluseks on meelevaldsed ja poliitiliselt motiveeritud süüdistused, ning et järgitud menetlus ei olnud seadusega kooskõlas; on seetõttu seisukohal, et režiimi määratud kõrgeima kohtu otsusel ei ole õiguslikku alust ja et María Corina Machadol on jätkuvalt õigus valimistel kandideerida;

6. on veendunud, et selline tegevus kujutab endast selget diktaatorliku poliitilise tagakiusamise katset ning sellega rikutakse Venezuela rahva kodaniku- ja poliitilisi õigusi, ning et need prognoositavad meetmed, eelkõige režiimi senist tegevust arvestades, lämmatavad taas kõik väljavaated vabadeks ja õiglasteks valimisteks;

7. tunnustab režiimi opositsiooni pingutusi viia Venezuela kodanike jaoks demokraatliku lahendusena nii kodu- kui ka välismaal läbi eelvalimised; nõuab tungivalt, et Venezuela ametivõimud looksid tingimused õiglaste, vabade, kaasavate ja läbipaistvate valimiste tagamiseks;

8. nõuab tungivalt, et Venezuela režiim lõpetaks viivitamata eelvalimiste võitja ja seega režiimi opositsiooni täiesti õiguspärase kandidaadi María Corina Machado ja teiste opositsioonipoliitikute tagakiusamise ning alustaks Barbadose kokkuleppe rakendamist, sealhulgas järgides muu hulgas valimiste tegevuskava põhimõtteid ja kokkuleppe esimest klauslit, mille kohaselt on osalised kohustatud „tunnustama ja austama iga poliitikas osaleja õigust vabalt valida oma presidendivalimiste kandidaat“, mis tähendab, et režiimi opositsiooni juht María Corina Machado peaks saama 2024. aastal konkurentsil põhinevatel ja tõeliselt demokraatlikel presidendivalimistel vabalt osaleda;

9. tuletab meelde, et Venezuelas on aastaid valitsenud kohutavad sotsiaalsed, majanduslikud ja humanitaartingimused, mida Venezuela elanikud on liiga kaua kannatanud; mõistab kõige karmimalt hukka Venezuela elanike ja inimõiguste kaitsjate tapmise, pideva represseerimise, süstemaatilise piinamise ning inim-, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rikkumise; nõuab tungivalt, et Venezuela režiim lõpetaks viivitamata oma poliitiliste vastaste ja Venezuela rahva tagakiusamise ja represseerimise ning nende kodaniku- ja poliitiliste õiguste rikkumise ning tühistaks poliitiliste oponentide vahistamismäärused ja vabastaks poliitvangid;

10. mõistab hukka õigusraamistiku kuritarvitamise inimõiguste ja ühinemisvabaduse kaitse piiramiseks ning on eriti mures seaduseelnõu pärast, milles käsitletakse valitsusväliste organisatsioonide ja nendega seotud organisatsioonide kontrollimist, seadustamist, tegevust ja rahastamist;

11. märgib, kui oluline on võimaldada valimistel osaleda kõigil nii Venezuelas kui ka välismaal asuvatel Venezuela kodanikel, ajakohastades alalist valimisregistrit ja valimisregistrit välismaal, nagu on sätestatud Barbadose kokkuleppe klausli 3 punkti 2 alapunktis e;

12. mõistab teravalt hukka sekkumise riikliku valimisnõukogu liikmete ametisse nimetamisse ja nõuab uute liikmete ametisse nimetamiseks sõltumatut menetlust;

13. toetab täielikult Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja ÜRO sõltumatu teabekogumismissiooni tegevust Venezuela režiimi ulatuslike kuritegude ja repressioonide uurimisel ning nõuab, et EL toetaks väidetavalt toime pandud inimsusvastaste kuritegude uurimist, mida praegu Rooma statuudi alusel kaalutakse, et süüdlased vastutusele võetaks;

14. on jätkuvalt kindlalt pühendunud dialoogi toetamisele poolte vahel ja Venezuela rahva demokraatliku tuleviku püüdlustele; nõuab, et EL teeks koostööd rahvusvahelise üldsuse ja kogu Venezuela poliitilise spektri ulatuses rahumeelsete demokraatlike sidusrühmadega ning kasutaks ära kõik tema käsutuses olevad mehhanismid, et soodustada tagasipöördumist Barbadose kokkuleppe põhimõtete juurde;

15. nõuab tungivalt, et liikmesriigid säilitaksid Maduro režiimile kehtestatud sanktsioonid; rõhutab, et sanktsioone tuleks karmistada seni, kuni kooskõlas Barbadose kokkuleppega on võetud selge ja alaline kohustus järgida põhilisi demokraatlikke standardeid, õigusriigi põhimõtet ja inimõigusi; nõuab täiendavate sihipäraste sanktsioonide kehtestamist kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi kaudu Venezuela kõrgeima kohtu kohtunikele, kes osalesid katsetes keelata María Corina Machadol avaliku sektori ametikohal töötamine, ja Venezuela julgeolekujõudude liikmetele, kes on seotud valitsuse oponentide vastu toime pandud süstemaatiliste kuritarvitustega;

16. kutsub Euroopa välisteenistust, ELi delegatsiooni Venezuelas, liikmesriike ja rahvusvahelist üldsust üles jätkama riigis valitseva olukorra seiret ning tegutsema jõulisemalt ja nähtavamalt;

17. rõhutab, et EL ei peaks kaaluma ühegi valimisvaatlusmissiooni saatmist Venezuelasse enne, kui on olemas selged ja usaldusväärsed tagatised selle kohta, et täielikult järgitakse Barbadose kokkulepet ja valimiste tegevuskava, kui taastatakse opositsioonipoliitikute õigus töötada avaliku sektori ametikohal, kui María Corina Machadol lubatakse valimistel osaleda ja kui rakendatakse nõuetekohaselt ELi valimisvaatlusmissiooni 2021. aasta soovitused;

18. rõhutab, et valimisi ja valimistulemusi ei tunnustata, kui need tingimused ei ole täidetud;

19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse ning ELi tippkohtumisel osalejatele, Euroopa – Ladina-Ameerika parlamentaarsele assambleele, Ameerika Riikide Organisatsioonile, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile ja Venezuela režiimi ametivõimudele.